

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

**МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ
РОБОТИ СТУДЕНТІВ**

з дисципліни

**“АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРАВА
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ”
 (“АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ
ВЛАСНОСТІ”)
(для магістрів)**

МАУП

Київ 2016

Підготовлено викладачем кафедри цивільно-правових дисциплін І. В. Сандугеєм

Затверджено на засіданні кафедри цивільно-правових дисциплін (протокол № 2 від 24.09.08 р.)

Перезатверджено на засіданні кафедри цивільно – правових дисциплін (протокол № 1 від 31.08.16 р.)

Схвалено Вченою радою Інституту права (протокол № 8 від 31.08.2016 р.)

Сандугей І. В. Методичні матеріали щодо забезпечення самостійної роботи студентів з дисципліни “Актуальні питання права інтелектуальної власності” (“Актуальні питання інтелектуальної власності ”) (для магістрів). — К.: 2016. — 41 с.

Методичні матеріали містять пояснювальну записку, зміст самостійної роботи та завдання до них, список літератури.

© Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2016

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Самостійна робота студентів (далі — СРС) є складовою навчального процесу і основним засобом опанування навчального матеріалу дисципліни “Земельне право ” в час, вільний від обов’язкових навчальних занять.

Мета СРС — сприяти засвоєнню в повному обсязі навчальної програми та формуванню самостійності як особистісної риси та важливої професійної якості, сутність якої полягає в умінні систематизувати, планувати та контролювати власну діяльність.

Завдання СРС — вивчення теми питань, винесених для самостійного опрацювання, засвоєння певних знань, умінь, навичок, закріплення та систематизація здобутих на лекціях та інших аудиторних заняттях знань з метою застосування при виконанні практичних завдань та творчих робіт, виявлення прогалин у системі знань із предмета, забезпечення підготовки до поточних аудиторних занять.

Зміст СРС визначається навчальною програмою, робочою навчальною програмою дисципліни “Актуальні питання права інтелектуальної власності ”, цими методичними матеріалами.

Самостійну роботу студентів виконують згідно з методичними вказівками до виконання СРС і відповідно до тем для самостійного вивчення та завдань до них. Теми для самостійного вивчення та завдання до них містять питання для самостійного опрацювання, практичні завдання, в яких наводяться теми рефератів, задачі та тестові завдання. До кожної теми наводяться рекомендовані літературні джерела, які визначаються за номерами їх розташування у списку літератури.

ЗМІСТ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

з дисципліни

«АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ»

Змістовий модуль I. Поняття, сутність та місце права інтелектуальної власності в правовій системі України

Тема 1. Поняття, сутність, зміст та місце права інтелектуальної власності в правовій системі України: теоретичні питання та проблеми

Поняття та зміст права інтелектуальної власності. Об'єкти права інтелектуальної власності та їх класифікація. Суб'єкти права інтелектуальної власності. Особисті немайнові і майнові права інтелектуальної власності.

Органи керівництва і контролю в сфері права інтелектуальної власності.

Правова, соціально-економічна та психологічна природа інтелектуальної власності. Інтелектуальна власність в економічній, науково-технічній, інвестиційній та соціальній політиці держави.

Право інтелектуальної власності як підгалузь цивільного права. Правові інститути права інтелектуальної власності. Актуальні питання права інтелектуальної власності як навчальна дисципліна і наука.

Питання для самоконтролю:

1. Поняття права інтелектуальної власності.
2. Зміст права інтелектуальної власності.
3. Види об'єктів права інтелектуальної власності.
4. Творча та інтелектуальна діяльність людини.
5. Суб'єкти права інтелектуальної власності.
6. Майнові та особисті немайнові права інтелектуальної власності.

Практичні завдання:

Теми рефератів:

1. Співвідношення творчої та інтелектуальної діяльності людини.
2. Інтелектуальна власність як основа розвитку інформаційного суспільства.

Тести

1. Як співвідносяться поняття творча та інтелектуальна діяльність:

- а) тотожні;
- б) творча діяльність — ширше поняття;
- в) інтелектуальна діяльність — ширше поняття;
- г) зовсім різні поняття.

2. Об'єкти літературно-художньої творчості охороняються:

- а) патентним правом;
- б) авторським правом;
- в) суміжними правами;
- г) творчим правом.

3. Право інтелектуальної власності входить до:

- а) господарського права;
- б) цивільного права;
- в) адміністративного права;
- г) творчого права.

Література [1-3; 9-10; 35; 41; 61]

Тема 2. Проблеми систематизації та адаптації

законодавства України про інтелектуальну власність до міжнародних правових норм

Законодавство про інтелектуальну власність та його класифікація.
Систематизація законодавства України про інтелектуальну власність.

Перспективи подальшої адаптації законодавства України до

міжнародних правових актів.

Міжнародне співробітництво України в сфері інтелектуальної власності: стан та проблеми.

Питання для самоконтролю:

1. Система законодавства України про інтелектуальну власність.
2. Конституційне регулювання права інтелектуальної власності в Україні.
3. Міжнародні конвенції і договори в сфері інтелектуальної власності
4. Актуальні питання систематизації законодавства про інтелектуальну власність.
5. Адаптація законодавства України про інтелектуальну власність до міжнародних правових актів: стан і перспективи.
6. Актуальні питання міжнародного співробітництва України в сфері інтелектуальної власності.

Практичні завдання:

Теми рефератів:

1. Питання удосконалення законодавства України про інтелектуальну власність.
2. Адаптація національного законодавства про інтелектуальну власність до міжнародних стандартів.
3. Актуальність та необхідність міжнародного співробітництва у сфері інтелектуальної власності.
4. Угода ТРІПС: загальна характеристика та роль.

Тести

1. Базові норми щодо охорони інтелектуальної власності містяться

в:

- а) господарському кодексі;
- б) адміністративному кодексі;
- в) інтелектуальному кодексі;

г) цивільному кодексі.

2. Яка з цих міжнародних угод не набула чинності для України:

- а) паризька конвенція про охорону промислової власності 1883 року;
- б) бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів 1886 року;
- в) всесвітня конвенція про авторське право 1952 року;
- г) всі угоди набрали чинності для України.

3. Всесвітня організація інтелектуальної власності створена:

- а) паризькою конвенцією про охорону промислової власності 1883 року;
- б) всесвітньою конвенцією про авторське право 1952 року;
- в) окремою угодою;
- г) резолюцією ООН.

Література [41; 65; 66; 67]

Змістовий модуль II. Проблеми набуття, здійснення та захисту права інтелектуальної власності

Тема 3. Актуальні питання набуття і розпорядження правами інтелектуальної власності та система їх захисту

Поняття, класифікація та загальна характеристика підстав набуття права інтелектуальної власності.

Поняття розпорядження правами інтелектуальної власності.

Ліцензія на використання об'єкта права інтелектуальної власності. Ліцензійний договір. Договір про створення за замовленням і використання об'єкта права інтелектуальної власності. Договір про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності. Договір комерційної концесії. Договір комерційної субконцесії.

Проблеми набуття та розпорядження правами інтелектуальної власності.

Національна та міжнародна системи захисту прав інтелектуальної власності. Цивільно-правовий захист прав інтелектуальної власності.

Питання для самоконтролю:

1. Поняття та загальна характеристика підстав набуття права інтелектуальної власності.
2. Розпорядження правами інтелектуальної власності.
3. Ліцензія на використання об'єкта права інтелектуальної власності.
4. Ліцензійний договір про створення за замовленням і використання об'єкта права інтелектуальної власності.
5. Договір про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності.
6. Договір комерційної концесії.

Практичні завдання:

Теми рефератів:

1. Випадки обмеження майнових прав інтелектуальної власності: суть та роль в науково-технічному розвитку суспільства.
2. Суть та особливості ліцензійного договору.

Задачі

№1

Олександр А. в процесі досліджень, які він проводив вдома, розробив новий спосіб виготовлення скляних виробів. Він повідомив про свій винахід тільки найближчим друзям та родичам. Через деякий час Олександр дізнався, що винайдений ним спосіб почав застосовуватись на заводі, що знаходився в сусідньому місті, на якому працював один з його друзів, що знав про винахід. Олександр звернувся до керівництва заводу з вимогою виплатити йому винагороду. Однак йому повідомили, що цей винахід зробив їх працівник, що і був давнім другом

Олександра. Тоді він звернувся до суду за захистом своїх прав.

Яке рішення повинен винести суд? В якому випадку набуваються права інтелектуальної власності?

№2

Андрій Р. є автором і володіє усіма правами інтелектуальної власності на винахід Х. Оскільки Андрій не мав економічної можливості самостійно використовувати даний винахід, він уклав ліцензійний договір з підприємством Д, відповідно до якого передбачалось надання виключної ліцензії. Проте через деякий час зять Андрія звернувся до нього з пропозицією використовувати його винахід самостійно. Андрій повідомив про укладений договір, проте зять пояснив, що він як винахідник в будь-якому разі має право самостійно використовувати свій винахід. Так і було зроблено. Дізнавшись про це підприємство Д звернулось до Андрія з вимогою припинити виробництво.

Чи правомірна вимога підприємства Д? Дайте правову оцінку ситуації.

Тести

1. Договір щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності вчинюється:

- а) тільки в письмовій формі;
- б) як в письмовій так і в усній формі;
- в) форма визначається за домовленістю сторін;
- г) форма визначається залежно від об'єкта інтелектуальної власності.

2. Особа, яка має виключне право дозволяти використання об'єкта права інтелектуальної власності називається:

- а) ліцензіат;
- б) ліцензіар;
- в) ліцензент;
- г) ліцензодавець.

3. Якщо правоволоділець у договорі комерційної концесії передає

третій стороні своє виключне право на об'єкт інтелектуальної власності, то:

- а) це є підставою для розірвання договору комерційної концесії;
- б) це не є підставою для розірвання договору комерційної концесії;
- в) залежно від умов самого договору концесії.

Література [35; 61; 65; 66; 67]

Тема 4. Актуальні питання авторського права та суміжних прав

Поняття та загальна характеристика авторського права та суміжних прав.

Об'єкти і суб'єкти авторського права та суміжних прав. Особисті немайнові і майнові права суб'єктів авторського права та суміжних прав. Строк дії авторського права та суміжних прав.

Управління авторським та суміжними правами.

Способи захисту авторського та суміжних прав. Судовий захист авторського права та суміжних прав.

Шляхи удосконалення законодавства про авторське право і суміжні права.

Питання для самоконтролю:

1. Поняття, нормативна база та загальна характеристика авторського права і суміжних прав.
2. Об'єкти авторського права та суміжних прав.
3. Суб'єкти авторського права та суміжних прав.
4. Особисті немайнові та майнові права суб'єктів авторського права.
5. Особисті немайнові та майнові права суб'єктів суміжних прав.
6. Управління авторським правом та суміжними правами.
7. Способи захисту авторського права та суміжних прав.

8. Шляхи удосконалення законодавства про авторське право та суміжні права.

Практичні завдання:

Теми рефератів:

1. Проблема “інтелектуального піратства” в Україні та можливі шляхи її вирішення.
2. Сутність суміжних прав та їх правова природа.

Задачі

№1

Володимир В. написав художній твір — роман, однак публікувати його не хотів а лише дав почитати деяким знайомим. Через деякий час в книжковій крамниці Володимир виявив опублікований свій роман під іншим авторством. Володимир звернувся до суду з вимогою визнати за ним авторство на твір. Володимир вимагав негайно це зробити.

Чи зобов’язаний Володимир доводити своє авторство? В якому порядку встановлюється авторство на літературний твір?

№2

В приватному ліцеї міста Києва під час занять було використано уривок з відеофільму. Автор фільму, дізнавшись про це звернувся до керівництва ліцею з вимогою припинити таке відтворення, оскільки він не давав дозволу на це, а також виплатити йому суму грошової компенсації. Проте йому було відмовлено.

Чи правомірна така відмова? Дайте правову оцінку ситуації.

Тести

1. Авторське право діє протягом:

- а) 50 років;
- б) 70 років;
- в) усього життя автора;
- г) усього життя автора і певний час після його смерті.

2. Автор має право на одержання грошової винагороди у розмірі відсотків від суми кожного продажу твору:

- а) 3;
- б) 5;
- в) Ю;
- г) 20.

3. Об'єкти суміжних прав:

- а) літературний твір;
- б) фонограма;
- в) музика;
- г) все вищезазначене.

Література [1-4; 35; 36; 61; 65; 66; 68; 69]

Тема 5. Актуальні питання права інтелектуальної власності на винахід, корисну модель, промисловий зразок та раціоналізаторську пропозицію

Поняття, загальна характеристика та суб'єкти права інтелектуальної власності на винахід, корисну модель, промисловий зразок та раціоналізаторську пропозицію. Право промислової власності. Державний контроль і управління в сфері права промислової власності.

Патентоздатність та патентоспроможність. Оформлення патентних прав як основна умова надання правової охорони винаходу, корисній моделі, промислового зразку.

Способи захисту прав інтелектуальної власності на винахід, корисну модель, промисловий зразок, раціоналізаторську пропозицію та їх характеристика.

Актуальні питання застосування законодавства щодо захисту прав інтелектуальної власності на винахід, корисну модель, раціоналізаторську пропозицію та промисловий зразок. Судова практика в

справах про захист прав інтелектуальної власності на винахід, корисну модель, промисловий зразок та раціоналізаторську пропозицію.

Питання для самоконтролю:

1. Поняття права інтелектуальної власності на винахід, корисну модель, розмисловий зразок та раціоналізаторську пропозицію.
2. Умови патентоздатності винаходу, корисної моделі.
3. Умови патентоспроможності промислового зразка.
4. Суб'єкти права інтелектуальної власності на винахід, корисну модель, промисловий зразок, раціоналізаторську пропозицію.
5. Оформлення патентних прав на винахід, корисну модель, промисловий зразок.
6. Способи захисту прав інтелектуальної власності на винахід, корисну модель, промисловий зразок, раціоналізаторську пропозицію.

Практичні завдання:

Теми рефератів:

1. Порівняльна характеристика винаходу та корисної моделі.
2. Міжнародна заявка на патент: поняття, порядок подання та значення.
3. Питання вдосконалення діяльності органу патентування в Україні.

Задачі

№1

Громадянин Р. винайшов новий продукт, що може бути використаний в харчовій промисловості. З ним він звернувся до фахівців з проханням пояснити чи може такий продукт бути запатентований і вважатись винаходом. Йому пояснили, що даний продукт не має достатнього винахідницького рівня, а тому винаходом вважатись не може.

Що в такому випадку робити Р.? Чи може за таких умов продукт вважатись винаходом? Чи можна якимось захистити результат

інтелектуальної праці?

№2

Володимир О. створив новий продукт, що полегшує і здешевлює виробництво мінеральних добрив. Винахідник вирішив запатентувати свій винахід і звернувся з необхідними документами до відповідного органу. Один знайомий порадив Володимиру отримувати так званий деклараційний патент, адже він обійдеться дешевше, а права надасть однакові. Послухавшись поради Володимир отримав такий деклараційний патент. І справді дізнався, що права він має однакові як і при отриманні патенту на винахід.

Однак через півтора роки Володимир звернув увагу на те, що діє його патент всього 6 років, тоді коли патент на винахід діє 20 років.

Чи можна продовжити термін дії деклараційного патенту? Чи можливо його замінити на патент на винахід? Якщо так, то що для цього потрібно?

Тести

1. Об'єктом винаходу може бути:

- а) сорт рослин;
- б) топографія інтегральної мікросхеми;
- в) продукт;
- г) все вищеназване.

2. Строк дії патенту на промисловий зразок становить:

- а) 6 років;
- б) 10 років;
- в) 15 років;
- г) 20 років.

3. Власник патенту на винахід зобов'язаний:

- а) щороку проводити експертизу винаходу;
- б) сплачувати відповідні збори;

в) дозволяти безоплатно користуватись винаходом благодійним організаціям;

г) все вищезазначене.

Література [1-4; 6; 18-23; 61; 65-69]

***Тема 6. Актуальні питання права інтелектуальної власності
на комерційне найменування, торговельну марку
та географічне зазначення***

Поняття, загальна характеристика та суб'єкти права інтелектуальної власності на комерційне найменування, торговельну марку та географічне зазначення.

Умови надання захисту права інтелектуальної на комерційне найменування, торговельну марку та географічне зазначення. Порядок реєстрації. Судовий захист права інтелектуальної власності на комерційне найменування, торговельну марку та географічне зазначення.

Стан та шляхи вдосконалення законодавства щодо захисту інтелектуальної власності на комерційне найменування, торговельну марку та географічне зазначення.

Питання для самоконтролю:

1. Засоби індивідуалізації учасників цивільного обороту та виробленої ними продукції.
2. Поняття “комерційне найменування”.
3. Захист на комерційне найменування.
4. Поняття торговельної марки (знаку для товарів та послуг).
5. Поняття географічного зазначення походження товару.
6. Правова охорона зазначення походження товару.

Практичні завдання:

Теми рефератів:

1. Особливості майнових та немайнових прав на засоби індивідуалізації

учасників цивільного обороту.

2. Перспективи вдосконалення законодавства щодо захисту інтелектуальної власності на засоби індивідуалізації учасників цивільного обороту.

Задачі

№1

Підприємець Володимир вигдав назву для своєї фірми. Він вирішив, що буде використовувати його як комерційне найменування. Проте він захотів захистити якимось чином це комерційне найменування.

Як воно захищається? Коли воно стає дійсним? Чи потребує окремої реєстрації?

№2

Підприємство А, що є власником торговельної марки “Аріка” вирішило добровільно відмовитись від майнових прав на цю торгову марку, оскільки особливих прибутків це не приносило. Однак через деякий час ця марка почала користуватись більшим попитом на ринку. Підприємство А зацікавилось у тому щоб відновити свої права.

Чи можливо це? Що для цього потрібно?

Тести

1. Відомості про комерційне найменування містяться у:

- а) патенті;
- б) свідоцтві;
- в) реєстрі;
- г) нікуди не заносяться.

2. Майнові права на торговельну марку є чинними протягом:

- а) 10 років;
- б) 20 років;
- в) 50 років;

г) безстроково.

3. Не можуть отримати правову охорону позначення, які:

- а) зображають державний герб України;
- б) імітують державну нагороду;
- в) містять аббревіатуру ООН;
- г) всі вищезазначені.

Література [2; 3; 5; 24; 28; 29; 35-41; 66; 68]

Тема 7. Актуальні питання права інтелектуальної власності на комерційну таємницю

Поняття, зміст та особливості права власності на комерційну таємницю.

Нормативна база правового інституту “комерційна таємниця” та проблеми її удосконалення. Банківська таємниця.

Кримінально-правові засоби захисту комерційної таємниці. Цивільно — та господарсько-правові засоби захисту комерційної таємниці: стан та судова практика.

Проект закону про комерційну таємницю та його обґрунтування.

Питання для самоконтролю:

1. Поняття комерційної таємниці.
2. Інформація, яка не становить комерційну таємницю.
3. Майнові права інтелектуальної власності на комерційну таємницю.
4. Захист прав інтелектуальної власності на комерційну таємницю.

Практичні завдання:

Теми рефератів:

1. Особливості захисту та відкриття банківської таємниці.
2. Перспективи розвитку та удосконалення законодавства про комерційну таємницю.

Задачі

№1

До працівників банку “Р” звернулись співробітники прокуратури. В усній формі вони вимагали надати їм інформацію про деяких клієнтів банку, що становить банківську таємницю. Посилаючись на вимогу закону та наявність нібито відкритої кримінальної справи вони вимагали негайно надати всі необхідні відомості.

Як повинні діяти працівники банку в такій ситуації? В яких випадках може бути відкрита банківська таємниця?

Тести

1. Комерційною таємницею може бути:

- а) технічні характеристики виробу;
- б) установчі документи;
- в) податкові накладні;
- г) все вищезазначене.

2. Строк чинності права інтелектуальної власності на комерційну таємницю становить:

- а) 5 років;
- в) 10 років;
- в) 50 років;
- г) жодної вірної відповіді.

3. З метою забезпечення збереження банківської таємниці службовці банку при вступі на посаду:

- а) складають присягу щодо збереження банківської таємниці.
- б) підписують зобов'язання щодо збереження банківської таємниці.
- в) дають прилюдну обіцянку щодо збереження банківської таємниці.
- г) все вищезазначене.

Література [2; 3; 35; 36; 68; 69]

Тема 8. Актуальні питання права інтелектуальної власності

на компонування (топографії) інтегральних мікросхем (ІМС)

Поняття та характерні ознаки компонування ІМС. Суб'єкти права інтелектуальної власності на компонування ІМС, їх особисті немайнові та майнові права автора.

Реєстрація компонування ІМС як передумова захисту прав суб'єктів інтелектуальної власності на компонування (топографію) ІМС. Судовий захист права інтелектуальної власності на компонування (топографію) ІМС.

Проблеми удосконалення законодавства про право інтелектуальної власності на компонування ІМС.

Питання для самоконтролю:

1. Поняття та характерні ознаки компонування (топографії) інтегральних мікросхем.
2. Суб'єкти права інтелектуальної власності на компонування інтегральних мікросхем.
3. Реєстрація компонування інтегральних мікросхем.
4. Використання компонування інтегральних мікросхем.
5. Способи захисту прав на компонування інтегральних мікросхем.

Практичні завдання:

Теми рефератів:

1. Особливості реального захисту права інтелектуальної власності на компонування інтегральних мікросхем в Україні.
2. Питання удосконалення законодавства України про право інтелектуальної власності на компонування інтегральних мікросхем.

Задачі

№1

Андрій П., що володіє майновими правами інтелектуальної власності на компонування інтегральної мікросхеми, надав дозвіл на її

використання ТОВ “Мрія”. Через деякий час Андрій вирішив відмовитись від виключних майнових прав на зазначений об’єкт і дозволити його вільне безоплатне використання. Проте ТОВ “Мрія”, дізнавшись про це, звернулось до Андрія з вимогою повернути кошти, що були сплачені за отримання дозволу на використання об’єкта. Андрій відмовився, мотивуючи це тим, що певний час підприємство все таки використовувало об’єкт відповідно до дозволу.

Хто правий в даній ситуації? Дайте правову оцінку.

№2

Віктор Н. розробив і у встановленому порядку зареєстрував компонування ІМС. Віктор зареєстрував її і вирішив відкрити власне виробництво. Однак через брак коштів зробити цього не зміг. Через певний час до нього звернулось ВАТ “Р” з пропозицією укласти ліцензійний договір на використання компонування ІМС. Віктор відмовився, оскільки розраховував самостійно використовувати її. Через деякий час ВАТ “Р” почало самостійно використовувати ІМС Віктора. Коли автор звернувся з претензією до підприємства, представники останнього пояснили, що відповідно до законодавства України, якщо ІМС протягом тривалого часу не використовується і власник майнових прав не дає дозвіл на його використання, то він втрачає виключне право дозволяти використання топографії ІМС, і зацікавлена особа має право безперешкодно її використати.

Як можна оцінити дану ситуацію? Чи справді втрачається таке право? Якщо так, то в якому випадку?

Тести

1. Умовою обороноздатності топографії ІМС є:

- а) новизна;
- б) винахідницький рівень;
- в) промислова придатність;

г) оригінальність.

2. Право на реєстрацію топографії ІМС має:

- а) виключно автор;
- б) автор та його правонаступники;
- в) будь-яка зацікавлена особа;
- г) всі відповіді вірні.

3. Права, що впливають із реєстрації топографії ІМС, діють від дати:

- а) першого використання;
- б) видачі свідоцтва;
- в) внесення відомостей про топографію до реєстру;
- г) жодної вірної відповіді.

Література [2; 3; 12; 14; 29; 51; 54; 66; 67]

Тема 9. Актуальні питання права інтелектуальної власності на сорти рослин та породи тварин

Поняття, суб'єкти, умови та порядок набуття прав інтелектуальної власності на сорт рослин, породи тварин. Державна реєстрація сорту рослин та породи тварин як передумова захисту права інтелектуальної власності автора.

Судовий захист права інтелектуальної власності на сорти рослин. Особливості захисту права інтелектуальної власності на породи тварин.

Проблеми удосконалення законодавства про інтелектуальну власність на сорти рослин та породи тварин.

Питання для самоконтролю:

1. Поняття, умови та порядок набуття прав інтелектуальної власності на сорт рослин, породи тварин.
2. Суб'єкти права інтелектуальної власності на сорт рослин, породи тварин.
3. Державна реєстрація сорту рослин, породи тварин.

Практичні завдання:

Теми рефератів:

1. Міжнародна співпраця у сфері захисту права інтелектуальної власності на сорти рослин та породи тварин.

Задачі

№1

Михайло Н., житель Черкас, вивів новий сорт яблуні. Він подав відповідну заявку на реєстрацію нового сорту. Михайло захотів назвати новий сорт “Венеція”, оскільки це місто дуже любить його дружина. Проте в Установі йому відмовили в реєстрації зазначеної назви, мотивуючи це тим, що сорт був винайдений в Україні і до Венеції не має жодного стосунку.

Чи правомірна така відмова? Дайте правову оцінку ситуації.

№2

Андрій К. подав заявку на реєстрацію нового сорту рослин. Під час проведення експертизи Андрій забажав взяти участь в розгляді окремих питань, що виникли у експертів. Проте представники Установи пояснили Андрію, що всі питання під щодо проведення експертизи вирішуються експертами самостійно без присутності заявника.

Чи правомірна така відповідь працівників Установи? Якщо ні, що робити Андрію?

Тести

1. Виключні майнові права інтелектуальної власності на новий сорт винограду чинні протягом:

- а) 25 років;
- б) 30 років;
- в) 35 років;
- г) 40 років.

2. Критерії придатності сорту для набуття прав інтелектуальної

власності:

- а) відмінність;
- б) однорідність;
- в) стабільність;
- г) всі відповіді вірні.

3. Майнові права на сорт рослин засвідчується:

- а) свідоцтвом;
- б) патентом;
- в) посвідченням;
- г) ліцензією.

Література [2; 3; 29; 31; 33; 52; 53; 65-69]

Тема 10. Актуальні питання права інтелектуальної власності на наукове відкриття

Поняття, ознаки та суб'єкти наукового відкриття. Проблема визначення новизни, достовірності та фундаментальності положень, які заявлені науковим відкриттям.

Судовий захист прав на наукове відкриття. Удосконалення законодавства України про охорону прав на наукові відкриття.

Питання для самоконтролю:

1. Поняття та ознаки наукового відкриття.
2. Суб'єкти права на наукове відкриття.
3. Оформлення права на наукове відкриття.

Практичні завдання:

Теми рефератів:

1. Особливість наукового відкриття, як об'єкта інтелектуальної власності.
2. Перспективи удосконалення законодавства України про охорону наукових відкриттів.

Задачі

№1

Петро Н. зробив наукове відкриття. Дізнавшись, що воно також є об'єктом інтелектуальної власності, Петро захотів зареєструвати його і отримати виключні майнові права на це відкриття.

Чи можливо це? Які права має Петро?

Тести

1. Право на наукове відкриття засвідчується:

- а) патентом;
- б) свідоцтвом;
- в) дипломом;
- г) грамотою.

2. Виключні майнові права інтелектуальної власності на наукове відкриття належать:

- а) автору;
- б) автору та правонаступникам;
- в) автору та іншим особам, кому вони передаються;
- г) жодної вірної відповіді.

3. Який міжнародний акт визнає наукове відкриття як об'єкт інтелектуальної власності?

- а) Статут ООН.
- б) Договір про патентну кооперацію.
- в) Конвенція про заснування Всесвітньої організації інтелектуальної власності.
- г) Жодної вірної відповіді.

Література [2; 3; 9; 27; 32; 35; 36; 61; 66]

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

ОСНОВНА

1. Конституція України. Прийнята Верховною Радою України від 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України (ВВР). - 1996. - № 30. - Ст. 141.
2. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. // Відомості Верховної Ради України (ВВР). - 2003. - № 40-44. - Ст. 356.
3. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 р. // Відомості Верховної Ради України (ВВР). - 2003. - № 18-22. - Ст. 144.
4. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 р. // Відомості Верховної Ради України (ВВР). - 2001. - № 25-26. - Ст. 131.
5. Закон України «Про авторське право і суміжні права» // Відомості Верховної Ради України (ВВР). - 1994. - № 13. - Ст. 64.
6. Про судову практику в справах про відшкодування моральної (немайнової) шкоди Постанова Верховного суду України від 31.03.1995 № 4
7. Про внесення змін і доповнень до деяких законодавчих актів України щодо охорони інтелектуальної власності Закон України від 28.02.1995 № 75/95-ВР
8. Про мінімальні ставки авторської винагороди за використання творів літератури і мистецтва Постанова Кабінету Міністрів України від 18.11.1994 № 784
9. Про порядок введення в дію Закон>' України "Про авторське право і суміжні права" Постанова Верховної Ради України від 23.12.1993 № 3793-ХІІ
10. Про телебачення і радіомовлення Закон України від 21.12.1993 № 3759-ХІІ
11. Про власність Закон України від 07.02.1991 № 697-ХІІ
12. Про нормативно-правові акти, що регулюють питання, пов'язані з охороною прав на об'єкти інтелектуальної власності Вищий господарський

суд; Лист від 08.10.2003 № 01-8/1199

13. Щодо стягнення компенсації за порушення авторських прав Вищий господарський суд; Постанова від 30.09.2003

14. Про внесення змін до Порядку обліку організацій колективного управління та здійснення нагляду за їх діяльністю МОН України; Наказ від 04.08.2003 № 524 Зареєстровано: Мін'юст України від 20.08.2003 № 731/8052

15. Про затвердження Порядку визначення уповноважених організацій, які здійснюватимуть збирання і розподіл між суб'єктами авторського права і (або) суміжних прав коштів від відрахувань (відсотків) виробниками та імпортерами обладнання і матеріальних носіїв, із застосуванням яких у домашніх умовах можна здійснити відтворення творів і виконань, зафіксованих у фонограмах і (або) відеограмах МОН України; Наказ, Порядок, Форма типового документа від 25.07.2003 № 503 Зареєстровано: Мін'юст України від 15.08.2003 № 717/8038

16. Про затвердження Положення про порядок ліцензування телерадіомовлення Нацрада телерадіомовлення; Рішення, Положення від 07.07.2003 №938 Зареєстровано: Мін'юст України від 04.08.2003 № 673/7994

17. Про розмір відрахувань, що сплачуються виробниками та імпортерами обладнання і матеріальних носіїв, із застосуванням яких у домашніх умовах можна здійснити відтворення творів і виконань, зафіксованих у фонограмах і (або) відеорамах Постанова Кабінету Міністрів України від 27.06.2003 № 992

18. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо правової охорони інтелектуальної власності Закон України від 22.05.2003 № 850-ІУ

19. Про затвердження Порядку визначення уповноважених організацій колективного управління МОН України; Наказ, Порядок, Форма типового

документа від 21.05.2003 № 309 Зареєстровано: Мін'юст України від 04.06.2003 № 437/7758

20. Про затвердження Порядку обліку організацій колективного управління та здійснення нагляду за їх діяльністю МОН України; Наказ, Порядок, Форма типового документа від 21.05.2003 №31 і Зареєстровано: Мін'юст України від 04.06.2003 № 436/7757

21. Про державну підтримку книговидавничої справи в Україні Закон України від 06.03.2003 № 601-IV

22. Про затвердження Порядку контролю за додержанням Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з виробництва дисків для лазерних систем зчитування, матриць

23. Держкомпідприємництво, МОН України; Наказ, Порядок, Форма від 21.02.2003 № 12/93

Зареєстровано: Мін'юст України від 17.03.2003 № 211/7532

24. Про затвердження мінімальних ставок винагороди (роялті) за використання об'єктів авторського права і суміжних прав Кабінет Міністрів України; Постанова, Перелік, Ставки від 18.01.2003 № 72

25. Про затвердження розміру, порядку та умов виплати винагороди (роялті) за комерційне використання опублікованих з комерційною метою фонограм, відеограм, їх примірників та зафіксованих у них виконань Кабінет Міністрів України; Постанова, Умови, Порядок від 18.01.2003 № 71

26. Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з виробництва дисків для лазерних систем зчитування Держкомпідприємництво, МОН України; Наказ, Умови від 03.07.2002 №71/382 Зареєстровано: Мін'юст України від 17.07.2002 № 589/6877

27. Про затвердження Положення про державного інспектора з питань інтелектуальної власності Державної служби інтелектуальної власності Кабінет Міністрів України; Постанова, Положення від 17.05.2002 № 674

28. Про затвердження Інструкції про порядок оформлення права на

вивезення, тимчасове вивезення культурних цінностей та контролю за їх переміщенням через державний кордон України Мінкультури України; Наказ, Інструкція від 22.04.2002 № 258 Зареєстровано: Мін'юст України від 09.07.2002 № 571/6859

29. Про Порядок виплати авторської винагороди за передачу виключних майнових прав на фільм і його використання, що створюється за державним замовленням Міністерства культури і мистецтв України Мінкультури України; Наказ, Порядок від 03.04.2002 № 203 Зареєстровано: Мін'юст України від 07.05.2002 № 413/6701

30. Про затвердження Порядку облік організацій колективного управління МОН України; Наказ, Порядок від 08.02.2002 № 81 Зареєстровано: Мін'юст України від 14.03.2002 № 253/6541

31. Про особливості державного регулювання діяльності суб'єктів господарювання, пов'язаної з виробництвом, експортом, імпортом дисків для лазерних систем зчитування Закон України від 17.01.2002 № 2953-III

32. Про державну реєстрацію авторського права і договорів, які стосуються права автора на твір Кабінет Міністрів України; Постанова, Порядок від 27.12.2001 № 1756

33. Про затвердження Тимчасового положення про мінімальні ставки гонорару та авторської винагороди за фільми, що створюються за державним замовленням на кіностудіях України Кабінет Міністрів України; Постанова, Положення від 26.09.2001 X 1252

34. Про затвердження Порядку використання і здійснення контролю за дотриманням прав на об'єкти інтелектуальної власності в процесі виробництва, експорту та імпорту дисків для лазерних систем зчитування Кабінет Міністрів України; Постанова, Порядок від 07.09.2001 1149

35. Про внесення змін до Закону України "Про авторське право і суміжні права" Закон України від 11.07.2001 № 2627-III

36. Про затвердження Положення про Веб-сайт Верховної Ради України у

глобальній інформаційній мережі Інтернет

Голова Верховної Ради; Розпорядження, Положення від 24.05.2001 № 462

37. Про затвердження Положення про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності МОН України; Наказ, Положення від 07.11.2000 № 522
Зареєстровано: Мін'юст України від 26.12.2000 № 946/5167

38. Про стягнення компенсації з видавництва за порушення авторських прав Вищий арбітражний суд; Рішення від 01.11.2000

39. Про затвердження положень з питань розповсюдження примірників аудіовізуальних творів, фонограм, відеограм, комп'ютерних програм, баз даних Кабінет Міністрів України; Постанова, Положення, Перелік від 13.10.2000 № 1555

40. Про питання захисту авторських прав в Інтернеті Вищий арбітражний суд; Постанова від 05.06.2000 № 04-1/5-7/82

41. Про розповсюдження примірників аудіовізуальних творів, фонограм, відеограм, комп'ютерних програм, баз даних Закон України від 23.03.2000 № 1587-ІІ

42. Про затвердження Порядку проведення архітектурних та містобудівних конкурсів

Кабінет Міністрів України; Постанова, Порядок від 25.11.1999 № 2137

43. Про внесення змін до деяких законів України у зв'язку з прийняттям Закону України "Про кінематографію" Закон України від 16.07.1999 № 998-ХІУ

44. Про приєднання України до Конвенції про охорону інтересів виробників фонограм від незаконного відтворення їхніх фонограм від 29 жовтня 1971 року Закон України від 15.06.1999 № 738-ХІУ

45. Про архітектурну діяльність Закон України від 20.05.1999 № 687-ХІУ

46. Щодо виплат за використання авторських та суміжних прав Лист Національного банку України від 04.03.1998 № 13-135/413-1626

47. Про кінематографію Закон України від 13.01.1998 № 9/98-ВР

48. Про професійних творчих працівників та творчі спілки Закон України від 07.10.1997 № 554/97-ВР
49. Про затвердження Положення про авторське право в картографії Укргеодезкартоірафія, ДААСП України; Наказ, Положення від 26.08.1997 №85/41 Зареєстровано: Мін'юст України від 24.09.1997 №422/2226 Про видавничу справу Закон України від 05.06.1997 № 318/97-ВР
50. Про затвердження Положення про порядок розпорядження картографічною інформацією Кабінет Міністрів України; Постанова, Положення від 25.03.1997 №269
51. Про державну реєстрацію прав автора на твори науки, літератури і мистецтва Постанова Кабінету Міністрів України від 18.07.1995 № 532 Про приєднання України до Бернської конвенції про охорону літературних і художніх творів (Паризького акта від 24 липня 1971 року, зміненого 2 жовтня 1979 року) Закон України від 31.05.1995 № 189/95-ВР
52. Про внесення змін до Положення про державного інспектора з питань інтелектуальної власності Постанова Кабінету Міністрів України від 24.05.2006 № 711
53. Про практику застосування господарськими судами законодавства про захист прав на об'єкти авторського права і суміжних прав Вищий господарський суд; Лист від 17.04.2006 № 01-8/846
54. Про театри і театральну справу Закон України від 31.05.2005 № 2605-1V
55. Про практику застосування господарськими судами законодавства про захист прав на об'єкти авторського права і суміжних прав Вищий господарський суд; Лист від 06.05.2005 № 01-8/784
56. Щодо реєстрації авторського права Лист Міністерства юстиції України від 11.03.2005 № 19-24-27
57. Про стягнення компенсації за порушення авторського права Вищий господарський суд; Постанова від 11.05.2004
58. Про затвердження Положення про Державну службу інтелектуальної

власності України Кабінет Міністрів України; Постанова, Положення від 19.11.2014 № 658

59. Про застосування судами законодавства про судові витрати у цивільних справах

Вищий спеціалізований суд; Постанова від 17.10.2014 10

60. Про внесення змін до Закону України "Про видавничу справу" Закон України від 01.07.2014 № 1554-УІ

61. Ухвата Конституційного Суду України про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційним зверненням товариства з обмеженою відповідальністю "ПАРАД МЕДІА" щодо офіційного тлумачення положень ста гей 40, 43 Закону України "Про авторське право і суміжні права" Ухвала Конституційного суду України від 17.04.2014 № 53-у/2014

62. Ухвала Конституційного Суду України про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційним зверненням громадянина Дондюка Максима Юрійовича щодо офіційного тлумачення положень пункту 4 частини першої статті 21 Закону України "Про авторське право і суміжні права" Ухвала Конституційного суду України від 21.01.2014 № 5-у/2014

63. Про деякі питання практики застосування господарськими судами законодавства про захист прав на об'єкти інтелектуальної власності (за матеріалами справ, розглянутих у касаційному порядку Вищим господарським судом України) Вищий господарський суд; Лист від 19.11.2013 № 01-06/1658/2013

64. Про деякі питання практики вирішення спорів, пов'язаних із захистом прав інтелектуальної власності Вищий господарський суд; Постанова від 17.10.2012 № 12

65. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо діяльності Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України,

Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства енергетики та вугільної промисловості України, інших центральних органів виконавчої влади, діяльність яких спрямовується та координується через відповідних міністрів, Державного комітету телебачення радіомовлення України Закон України від 16.10.2012 № 5460-VI

66. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язу з прийняттям Кримінального процесуального кодексу України Закон України від 13.04.2012 № 4652-VI

67. Про деякі питання практики застосування господарськими судами законодавства про захист прав на об'єкти інтелектуальної власності (за матеріалами справ, розглянутих у касаційному порядку Вищим господарським судом України) Вищий господарський суд; Лист від 04.04.2012 № 01-06/417/2012

68. Про деякі питання практики призначення судових експертиз у справах зі спорів, пов'язаних із захистом права інтелектуальної власності Вищий господарський суд; Постанова від 23.03.2012 № 5

69. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним зверненням громадянина Стріхаря Володимира Васильовича щодо офіційного тлумачення положень статті 233 Кодексу законів про працю України у взаємозв'язку з положеннями статей 117, 237-1 цього кодексу Рішення Конституційного суду України від 22.02.2012 № 4-рп/2012

70. Щодо поняття "роялті" Мін'юст України; Лист, Витяг від 05.05.2011 № 289-0-2-11-81

71. Про доступ до публічної інформації Закон України від 13.01.2011 № 2939-УІ

72. Ухвала Конституційного Суду України про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційним зверненням громадянина Лі Артура Костянтиновича щодо офіційного тлумачення положень частини третьої статті 36 Конституції України, статей 1, 49

Закону України "Про авторське право і суміжні права", статті 14 Закону України "Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності" Ухвала Конституційного суду України від 12.01.2011 № 1-у/2011

73. Про практику застосування господарськими судами законодавства про захист прав на об'єкти промислової власності (за матеріалами справ, розглянутих у касаційному порядку Вищим господарським судом України) Вищий господарський суд; Лист від 15.07.2010 № 01-08/415

74. Про застосування судами норм законодавства у справах про захист авторського права і суміжних прав Постанова Верховного суду України від 04.06.2010 № 5

75. Про практику застосування господарськими судами законодавства про захист прав на об'єкти авторського права і суміжних прав (за матеріалами справ, розглянутих у касаційному порядку Вищим господарським судом України)

Вищий господарський суд; Лист від 31.05.2010 № 01-08/322

76. Про практику застосування господарськими судами законодавства про захист прав на об'єкти інтелектуальної власності (за матеріалами справ, розглянутих у касаційному порядку Вищим господарським судом України) Вищий господарський суд; Лист від 30.06.2009 № 01-08/411/1

77. Про стягнення компенсації за порушення виключних майнових авторських прав

Вищий господарський суд; Постанова від 21.04.2009 № 20/194

78. Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 18 січня 2003р.

79. Про заборону дій, що порушують авторське право, стягнення 9 250 000 грн. компенсації та визнання недійсним договору від 02.08.2002 N 01/08-02 Вищий господарський суд; Постанова від 01.07.2008 № 39/418пд

80. Про стягнення компенсації за порушення майнових авторських прав Вищий господарський суд; Постанова від 01.07.2008 № 21/553

81. Про стягнення компенсації за порушення авторських прав та заборону використання музичних творів без виплати авторської винагороди Вищий господарський суд; Постанова від 01.07.2008 № 39/26167-39/346
82. Про практику застосування господарськими судами законодавства про захист прав на об'єкти інтелектуальної власності Вищий господарський суд; Лист від 27.06.2008 № 01-8/383/1
83. Про практику застосування господарськими судами законодавства про рекламу Вищий господарський суд; Лист від 04.04.2008 № 01-8/205
84. Про практику застосування господарськими судами законодавства про захист прав на об'єкти інтелектуальної власності Вищий господарський суд; Лист від 14.12.2007 № 01-8/974
85. Про Рекомендації парламентських слухань "Захист прав інтелектуальної власності в Україні: проблеми законодавчого забезпечення та гіравозастосування" Верховна Рада України; Постанова, Рекомендації від 27.06.2007 № 1243-У
86. Про припинення дій, які порушують авторські права та стягнення компенсації за порушення майнових авторських прав Вищий господарський суд; Постанова, Справа від 29.05.2007 № 20/434
87. Про припинення дій, що порушують право Вищий господарський суд; Постанова, Справа від 22.05.2007 № 32/185пн

ДОДАТКОВА

88. Найробський договір про охорону олімпійського символу прийнятий в Найробі 26 вересня 1981 р.
89. Андрощук. Г., Крайнев П., Кавасс, И. Право інтелектуальної собствени- ности; торговме аспекти. - К.: ІнЮре, 2010. - 162 с.

90. Бромберг Г.В. Интеллектуальная собственность. Основной курс: Учебное пособие. - М.: «Приор-издат», 2009. - 464 с.
91. Галянтич М.К. Промислова власність: правові засоби охорони та захисту. - К.: Академія правових наук України. НДІ приватного права та підприємництва, 2009 - 256 с.
92. Гришаев С.П. Интеллектуальная собственность: Учебное пособие. - М.: Юристъ, 2010.-238 с.
93. Дахно І.І. Право інтелектуальної власності: Навчальний посібник: Вид. 2-е, перероб. і доп. - К.: Центр навчальної літератури, 2008. - 278 с.
94. Доліненко Л.О., Доліненко В.О., Сарновська С.О. Цивільне право України: навчальний посібник. - К.: Кондор, 2011. - 356 с.
95. Дроб'язко В.С., Дроб'язко Р.В. Право інтелектуальної власності: Навч. посібник. - К.: Юрінком Інтер, 2011. - 511 с.
96. Інтелектуальна власність в Україні: правові засади та практика: Наук.- гіракт. видання. У 4 т. / За заг. ред. О.Д. Сятоцького. - К.: Вид. дім «ІнЮре», 2011.
97. Макода В.Є. Правова охорона промислових зразків в Україні. - К.: УАБ, 2010.- 172 с.
98. Мельник О.М. Правова охорона знаків для товарів і послуг в Україні: цивільно-правовий аспект. - Ірпінь, 2010. - 135 с.
99. Мельник О.М. Проблеми охорони прав суб'єктів інтелектуальної власності в Україні. - Харків, 2008 - 362 с.
100. Минков А. Международная охрана интеллектуальной собственности. - Санкт-Петербург: «ГИТЕР», 2011. - 719 с.
101. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України / За ред. В.М. Коссака. - К.: Істина, 2011. - 976 с.
102. Основи інтелектуальної власності - Всесвітня Організація Інтелектуальної Власності. - К.: ІнЮре, 2011. - 578 с.
103. Основи правової охорони інтелектуальної власності в Україні /

- Підопригора О.А., Святоцький О.Д. (заг. ред.). - К.: ІнЮре, 2008. - 236 с.
104. Охорона інтелектуальної власності в Україні // Довгий С.О., Жаров В.О., Зайчук В.О. та ін. - К.: Форум, 2011. - 319 с.
105. Оценка интеллектуальной собственности: Учеб. пособие / Под ред. С.А. Смирнова. - М.: Финансы и статистика, 2009. - 352 с.
106. Петров В.Л., Святоцький О.Д. Охрана промышленной собственности в Украине. - К.: ІнЮре, 2009. - 428 с.
107. Підопригора О.Л., Підопригора О.О. Право інтелектуальної власності України. - К.: Юрінком-Інтер, 2011. - 334 с.
108. Право інтелектуальної власності / Підопригора О.А., Святоцький О.Д. Право інтелектуальної власності. - 2е вид - К.: ІнЮре, 2010. - С. 670.
109. Право інтелектуальної власності Європейського Союзу та законодавство України / За ред. Ю.М. Капіци: Кол. авторів: Ю.М. Капіца, С.К. Ступак, В.П. Воробйов та ін. - К.: Видавничий Дім «Слово», 2010. - 1104 с.
110. Харитонов С.О., Дрішдюк А.І., Капітенко О.М. та ін. Цивільне право України (в запитаннях та відповідях). Навчальний посібник. - Вид. 3, перероб. та доп. - Х.: ТОВ «Одісей», 2010. - 576 с.
111. Харитонов С.О., Санахметова Н.О. Цивільне право України: Підручник. - К.: Істина, 2011.-776 с.
112. Цивільне право України: Академічний курс. Підручник: У двох томах / За загал. ред. Шевченко Я.М. - К.: ІнЮре, 2011.
113. Цивільне право України: підручник: У 2 т. Т. 1 / В.І. Борисова, Л.М. Баранова, І.В. Жилінкова та ін. / За заг. ред. В.І. Борисової, І.В. Спасибо-Фатєєвої, В.Л. Яроцького. - К.: Юрінком Інтер, 2011. - 480 с..
114. Цивільне право України: Підручник: У 2х кн. / О.В. Дзера, Д.В. Боброва, А.С. Довгерт та ін. / За ред. О.В. Дзери, Н.С. Кузнецової. - 2-е вид. допов. і перероб. - К.: Юрінком Інтер, 2010. - Кн. 1. - 736 с.
115. Цивільний кодекс України: науково-практичний коментар / За ред.

О.В. Дзери, Н.С. Кузнецової, В.В. Луця: В 2х т. - Т. К - К.: Юрінком Інтер, 2011.- 832 с,

116. Цивільний Кодекс України: науково-практичний коментар / За ред. розробників проекту Цивільного Кодексу України. - К.: Істина, 2008. - 928 с.

117. Цивільний Кодекс України: науково-практичний коментар: У 2 ч. / За заг. ред. Шевченко Я.М. - К.: ІнЮре, 2011. - Ч. 1. - 692 с.

118. Ярема А.Г., Карабань В.Я., Кривенко В.В., Романь В.Г. Науково-практичний коментар до цивільного законодавства України. - К.: АСК, 2011. - Т. II «Право інтелектуальної власності. Зобов'язальне право». - 624 с.

Додаткова література

119.Азбука авторського права. - М., ЮНЕСКО, 2010.

120.Антимонов Б.С., Флейшиц Е.А. Авторское право. - М.: Госюриздат, 2011.-279 с.

121.Андрощук Г.О. Інтелектуальна власність у науково-технічній сфері: методи та принципи вартісної оцінки / Г. О. Андрощук, С. А. Давимука; НДІ інтелект, власності НАПН України, Ін-т регіон, дослідж. НАН України. — Київ : Парламент, вид-во, 2014. — 302

122.Асаул А.М. Інтелектуальна власність в імперативах інноваційної економіки: системний аналіз / Асаул А. М., Войнаренко М. П., Пономарьова Н. А.; за наук. ред. М. П. Войнаренка. — Хмельницький : ХНУ, 2013. — 174 с.

123.Асфандиаров Б.М., Казанцев В.И. Право интеллектуальной собственности: Учеб. метод, пособие. - М.: Зкзамен, 2011. - 158 с.

124.Бурячок В.Л. Інтелектуальна власність у сфері інформаційної безпеки : підручник / В. Л. Бурячок, С. В. Голюпа, В. О. Хорошко; за ред. В. О. Хорошка; М-во освіти і науки України, Над. авіац. ун-т, Держ. ун-т телекомунікацій.— Вид. 2-ге, допов. і переробл. — Київ : Задруга, 2014. 177 с

125.Васьковский Е.В. Учебник гражданского права. - М.: «Статут», 2011. -

382 с. (Классика российской цивилистики.)

126. Вишневецкий Л.М., Иванов Б.И., Левин Л.Г. Формула приоритета. Возникновение и развитие авторского права. - Л.: Наука, 2009. - 203 с.

127. Гражданское право: В 4 т. - Том 2. / Под ред. Е.А. Суханова. - 3-е изд., перераб. и доп. - М.: Волтерс Клувер, 2009. - 496 с.

128. Демченко Т.С. Охорона товарних знаків (порівняльно-правовий аналіз). (Монографія). - К.: Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2010. - 184 с.

129. Дозорцев В.А. Интеллектуальные права: Понятие. Система. Задачи кодификации. - М.: Статут, 2010. - 415 с.

130. Економіка інтелектуальної власності : наук, метод, матеріали для підгот. докторантів, аспірантів і магістрів за напрямом "Інтелектуальна власність" / [Л. С. Шевченко та ін.]; за ред. Л. С. Шевченко; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. — Харків : Право, 2015. — 119 с.

131. Інтелектуальна власність в Україні: проблеми теорії та практики: 36 наук. ст. / Ішемшученко, Ю.С., Бошицький Ю.Л. (заг. ред.); Міжнародний центр правових проблем інтелектуальної власності при Інституті держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, Ужгородський державний інститут інформатики, економіки і права. - К.: Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2008. - 424 с.

132. Идрис К. Интеллектуальная собственность - мощный инструмент законо-мического роста. - М.: Всемирная Организация Интеллектуальной Собственности, 2010. - 450 с.

133. Иоффе О.С. Гражданское право. Избранные труды. - М.: Статут, 2010. - 777 с.

134. Іванюк О. В. Інтелектуальна власність : навч.-наоч. посіб. / Іванюк О. В., Литвинчук І. Л. — Житомир : В. Б. Котвицький, 2014.

135. Інтелектуальна власність : навч. посіб. / [Р. Ю. Кожушко, М. В.

Колосніченко, І. П. Остапчук, М. С. Винничук]; М-во освіти і науки України, Київ. нац. ун-т технологій та дизайну. — Київ : КНУТД, 2014. — 107 с.

136.Інноваційна економіка, інтелектуальна власність та трансфер технологій : матеріали V міжнар. наук.-практ. конф.: 16-18 квіт. 2014 р.

137.Калягин В.О. Интеллектуальная собственность (Исключительные права). - М.: Издательство НОРМА, 2011. - 480 с.

138.Кашинцева О.Ю. Правова охорона знаків для товарів і послуг в Україні. / Автореф. дис. ... канд. юр. наук: 12.00.03. - Київ. - 2010. - 20 с.

139.Кохановська О.В. Правове регулювання у сфері інформаційних відносин: Монографія. - К.: Національна академія внутрішніх справ України, 2009.-212 с.

140.Книга та авторське право, інтелектуальна власність в Україні: досвід, законодавство, проблеми, перспективи : вебліограф. покажч. / Івано-Франків. обл. універс. наук, б-ка ім. І. Франка, Центр електрон. засобів інформації; [уклад.: І. Фагафутдінова]. — Івано-Франківськ : Івано-Франків. ОУНБ ім. І. Франка, 2014. — [12] с.

141.Крайнев П. Интеллектуальная экономика. Управление промышленной собственностью. - К.: ІнЮре, 2011. - 448 с.

142.Кривунь В.С. Интеллектуальная собственность : практикум / В. С. Кривунь, О. С. Корчак. — Краматорск : ДДМА, 2012.

143.Кузьмін О. Є. Интеллектуальная собственность: прикладний аспект : навч. посіб. / О. Є. Кузьмін, Л. П. Сай, О. О. Пшик-Ковальська; М-во освіти і науки України. — Львів : Растр-7, 2014. — 170 с

144.Лапач В.А. Система объектов гражданских прав: Теория и судебная практика. - С.-Петербург: Юридический центр, 2011. - 544 с.

145.Линет О. Приобретение и продажа авторских прав на литературные произведения. - М.: Аспект Пресс, 2010. - 215 с.

146.Липчик Д. Авторское право и смежные права. - М.: Ладомир, Изд-во

ЮНЕСКО, 2010.-788 с.

147.Матвійчук В.К. Інтелектуальна власність як джерело інноваційного розвитку національного господарства / Матвійчук В. К., Чугаєнко Ю. О., Савенков О. І.; Нац. акад. упр. — Київ : Нац. акад. упр., 2013. — 463 с.

148.Мзггс П.Б., Сергеев А.П. Интеллектуальная собственность. - М.: Юрист, 2011.-400 с.

149.Пастухов О.М. Авторське право в Інтернеті. - К.: Школа, 2008. - 144 с.

150.Пиленко А.А. Право изобретателя. - М.: «Статут», 2008. - 688 с. (Клас-сика російської цивілістики).

151. Победоносцев К.П. Курс гражданского права. Первая часть: Вотчиние права. - М.: Статут, 2011. - 800 с.

152.Покровский И.А. Основные проблемы гражданского права. - М.: Статут, 2011.-354 с.

153.Попова И.В. Авторское право и смежные права / Под. ред. Чигира В.Ф. - Минск: Амалфея, 2010. - 448 с.

154.Право собственности в Украине / Под ред. Шевченко Я.Н. - К.: Блиц-Информ, 2010. - 320 с.

155.Промислова власність в Україні: проблеми правової охорони: 36. наук, статей / Під ред. Шемшученка Ю.С., Бошицького Ю.Л. - К.: Інститут держави і права ім. В.М. Корецького ПАН України, 2011. - 548 с.

156.Ромашок О.І. Інтелектуальна власність : навч. посіб. для студ. екон. спец. / О. І. Романюк; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського, Каф. прав, і загальнонаук. дисциплін. — Донецьк : ДонНУЕТ, 2012. — 268 с.

157.Сергеев А.П. Право интеллектуальной собственности в Российской Федерации. Учебник. 2-е изд. - М.: Проспект, 2011. - 752 с.

158.Сергеев А.П., Толстой Ю.К. Гражданское право. - Том 3. - 2е изд. - М.: «ПБОЮЛ Л.В. Рожников», 2009. - 624 с.

159.Цибульов Г.І.М., Чеботарьов В.П., Зінов В.Г., Суїні Ю. Управління ін

ге-лектуальною власністю: Монографія. - К.: «К.І.С.», 2009. - 448 с.

160.Хрідочкін А.В. Інтелектуальна власність : навч. посіб. / Хрідочкін А. В., Хрідочкіна А. А., Леонова О. В.; Дніпропетр. гуманіт. ун-т.— Вид. 2-ге, допов. і випр. — Дніпропетровськ : ДГУ, 2014. — 379 с.

161.Шершеневич Г.Ф. Авторское право на литературные произведения. -Казань, 2011.-313 с.

162.Шишка Р.Б. Охорона права інтелектуальної власності: авторсько-правовий аспект: Монографія. - Х.: Вид-во Нац. ун-ту внутр. справ, 2011. - 368 с.

163. Ястремська О.О. Інтелектуальна власність: навч. посіб. / Ястремська О. О.; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Харк. нац. екон. ун-т. — Х. : ХНЕУ, 2013. — 123 с.

164.Право інтелектуальної власності:підруч./[За заг. ред. О. І. Харитонової].— К.:Юрінком Інтер, 2016.— 540 с.

165.Право інтелектуальної власності:навч. посіб./[Еннан Р. Є., Менсо С. В., Романадзе Л. Д. та ін.].— К.:Алерта, 2016.— 492

МАУП